

БИЗНЕС-РЕЖА

Корхона логотипи (агар мавжуд бўлса) Корхонанинг тўлиқ фирма номи

Лойиҳа номи

кун.ой.йил

Юридик манзил
Телефон рақами
Электрон почта
Интернет сайт (агар мавжуд бўлса)
Масъул шахс исми-шарифи

МУНДАРИЖА

1. Резюме
2. Корхона тавсифи
3. Маҳсулот ва хизматлар
4. Бозор ва рақобатчилар таҳлили
5. Маркетинг режаси
6. Ишлаб чиқариш режаси
7. Ташкилий тузилма ва ходимлар
8. Таваккалчиликлар таҳлили
9. Молиявий режа

Иловалар

Резюме

Бизнес-режанинг мақсади.

(Бизнес-режа лойиҳанинг молиявий-иқтисодий самарадорлигини асослаш ва уни амалга ошириш имконияти мавжудлигини кўрсатиш учун ишлаб

чиқилганлиги)

Корхона ва лойиҳа тўғрисида қисқача маълумот.

(Корхона номи, ташкилий-ҳуқуқий шакли, жойлашган манзили, лойиҳанинг моҳияти ва у амалга ошириладиган ҳудуд, лойиҳани ишга тушириш муддати ва жорий ҳолати (масалан: маркетинг тадқиқотлари ўтказилганлиги, қурилиш ишлари бошланганлиги, лойиҳани молиялаштириш манбалари изланаётганлиги ва бошқалар), корхонанинг қисқа ва узоқ муддатли истиқболдаги мақсадлари ҳамда вазифалари)

Ишлаб чиқариладиган маҳсулот (кўрсатиладиган хизмат)лар, уларнинг ўзига хос (ноёб) жиҳатлари ва мавжуд имкониятлар.

(Маҳсулот (хизмат)нинг номланиши, қўлланилиш соҳаси, тавсифи ва ўзига хос (ноёб) жиҳатлари, лойиҳани амалга ошириш учун мавжуд имкониятлар (масалан: лойиҳа географик жиҳатдан қулай ҳудудда амалга оширилиши, зарур бино-иншоотлар, арзон хом ашё, етарли тажриба ва малакали мутахассислар мавжудлиги, лойиҳа тегишли ҳудудда ягоналиги ва бошқалар))

Талаб этиладиган молиявий ресурслар, шу жумладан ташқи манбалар ҳисобидан.

(Лойиҳа қиймати, уни молиялаштириш манбалари, хусусан ўз маблағи ва жалб этиладиган банк кредитлари ёки инвестициялар)

Салоҳиятли харидорлар, айрим мавжуд харидорларнинг тавсифи.

(Салоҳиятли харидорлар, уларнинг ёши, жинси ва жойлашган ҳудуди, айрим мавжуд миқдорларнинг тавсифи, харидорлар тўғрисидаги бошқа керакли маълумотлар)

Рақобатчилар ва улардан фарқли жиҳатлар.

(Асосий рақобатчилар тўғрисида маълумот, уларнинг кучли ва заиф томонлари, рақобатчилардан фарқли жиҳатлар)

Асосий молиявий кўрсаткичлар.

(Бизнес-режанинг “Молиявий режа” бўлимидаги асосий кўрсаткичлар)

Лойиҳа номи Корхона логотипи (агар мавжуд бўлса)

Лойиҳанинг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти ва экологик таъсири.
(Масалан: янги иш ўринлари яратилиши, аҳолига янги товар ва хизматлар таклиф этилиши, маҳаллий бюджет солиққа тортиш базасининг ҳамда рақобат муҳитининг кенгайиши, экологик муаммоларнинг ҳал этилиши ва

бошқалар)

Бошқа зарур маълумотлар.

Лойиҳа номи Корхона логотипи (агар мавжуд бўлса)

Корхона тавсифи

Корхонанинг ташкилий-ҳуқуқий ва мулкчилик шакли, таъсисчилар, ходимлар ва ҳамкорлар.

(Корхонанинг ташкилий-ҳуқуқий шакли – хусусий корхона, оилавий корхона, масъулияти чекланган жамият, қўшимча масъулиятли жамият ёки бошқалар, корхонанинг мулкчилик шакли – хусусий ёки оммавий (давлат), таъсисчилар, ходимлар ва ҳамкорларга оид асосий маълумотлар)

Корхона жойлашган манзил, унинг бизнес учун қулай томонлари. Тармоқнинг қисқача тавсифи.

(Танланган бизнес соҳасининг қисқача тавсифи, ривожланиш тенденциялари ва истиқболлари)

Корхонанинг қисқа ва узоқ муддатли истиқболдаги мақсадлари ҳамда вазифалари.

(Корхонанинг қисқа муддатли истиқболдаги, яъни 1 йилгача муддатдаги

(ҳозирда иш олиб борилаётган ва дастлабки йилда эришиладиган) ва узоқ муддатли истиқболдаги, яъни 1 йилдан юқори муддатдаги (келгуси йилларда эришиладиган) мақсадлари (бунда молиявий ва номолиявий характердаги мақсадлар кўрсатилиб, улар умумий эмас, балки аниқ бўлиши муҳим.

Масалан: янги миқозларни жалб қилиш эмас, балки 2020 йил 1 январгача 100 та янги миқозларни жалб қилиш), корхонанинг асосий вазифалари (масалан: замонавий ихчам технологияларга асосланган ишлаб чиқаришни ташкил этиш, ходимларни ёллаш ва уларнинг малакасини ошириш, нарх ва сифат орқали рақобат қилиш йўли билан бозорнинг мақсадли сегментини эгаллаш ва бошқалар))

Лойиҳанинг моҳияти, уни амалга ошириш муддатлари ва босқичлари.

Асосий ва қўшимча фаолият тури, ишлаб чиқариладиган маҳсулотлар (кўрсатиладиган хизматлар), етказиб берувчилар ёки истеъмолчилар билан олдиндан тузилган шартномалар (агар мавжуд бўлса).

Ишнинг ўзига хос жиҳатлари (мавсумийлик, иш кунлари, иш вақти ва бошқалар).

Танланган бизнес соҳасидаги шахсий тажриба.

Лойиҳа номи Корхона логотипи (агар мавжуд бўлса)

Бошқа зарур маълумотлар.

SWOT-таҳлил натижалари.

Таҳлил натижаларини баён қилишда қўлланмада келтирилган тавсиялардан фойдаланган ҳолда қисқа иборалардан ёки тўлиқ гаплардан фойдаланиш мумкин. Масалан:

Кучли томонлар	Заиф томонлар
• юқори малакали кадрлар; • хом ашё базасининг етарлилиги;	• ускуна нархининг қимматлиги; • маркетинг бюджетининг кичиклиги;
Имкониятлар	Таҳдидлар

• импорт ўрнини босувчи маҳсулот ишлаб чиқарилиши; • ҳудудда ягона бўлган ишлаб чиқаришнинг йўлга қўйилиши;	• янги рақобатчилар; • ноқулай иқлим шароитлари;

Лойиҳа номи Корхона логотипи (агар мавжуд бўлса)

Маҳсулот ва хизматлар

Маҳсулот (хизмат)нинг номланиши ва қўлланилиш соҳаси.

Маҳсулот (хизмат)нинг тавсифи ва ўзига хос (ноёб) жиҳатлари.

Маҳсулот (хизмат)нинг рақобатбардошлиги, унинг рақобатчилар маҳсулот (хизмат)ларига нисбатан устун ва заиф томонлари.

Патентлар ва муаллифлик ҳуқуқи масалалари, лицензия зарурлиги (ёки бунга ҳожат йўқлиги), сифат сертификати мавжудлиги.

Маҳсулотнинг хавфсизлиги ва атроф-муҳитга таъсири, маҳсулотдан фойдаланиб бўлингандан сўнг уни утилизация қилиш масалалари.

Бошқа зарур маълумотлар.

Бўлимда ҳар бир маҳсулот (хизмат) тури бўйича маълумотлар келтирилади.

Лойиҳа номи Корхона логотипи (агар мавжуд бўлса)

Бозор ва рақобатчилар таҳлили

Бозор ва унинг хусусиятлари.

Бозор ҳажми ва унинг ўзгариши.

(Маҳсулот ёки хизматнинг бозори ҳажми, унинг ўзгариш тенденциялари ва истиқболдаги ўзгариш прогнозлари)

Бозордаги эгалланиши кўзда тутилаётган улуш.

Харидорлар (салоҳиятли харидорлар, уларнинг ёши, жинси, тури (масалан: уй хўжаликлари, ишлаб чиқарувчилар ва ҳ.к.), жойлашган ҳудуди (масалан: корхона жойлашган туман (шаҳар)да, бошқа туман (шаҳар)ларда ёки вилоятларда, хорижий давлатларда) ва харидорлар тўғрисидаги бошқа керакли маълумотлар), уларнинг маҳсулот (хизмат)га қўядиган талаблари ва ушбу талабларни қондириш бўйича имкониятлар.

Асосий рақобатчилар, уларнинг кучли ва заиф томонлари.

Рақобатнинг таъсири.

Бошқа зарур маълумотлар.

Маркетинг режаси

Товар сиёсати.

(Маҳсулот сифатини таъминлаш ва унинг ассортиментини кенгайтириш, товар белгиси ва бренди, қадоқлаш, сақлаш, жўнатишга тайёрлаш, етказиб бериш, сотишдан олдинги ва кейинги сервис, кафолат ҳамда унинг муддати ва бошқалар)

Нарх сиёсати.

(Нархларнинг шаклланиши, чегирмалар, акциялар, бонусли лойиҳалар ва бошқалар)

Маҳсулотни сотиш схемаси.

(Чакана ёки улгуржи савдо, сотиш каналлари – улгуржи омборлар, фирма дўконлари, интернет дўконлар, агентлар ва воситачилар, тендерларда иштирок этиш ва бошқалар)

Маҳсулотни сотиш (коммуникация) сиёсати.

(Реклама, кўргазмаларда иштирок этиш, PR, имидж ва жамоатчилик фикрини шакллантириш, савдони рағбатлантириш усуллари ва бошқалар)

Бошқа зарур маълумотлар.

Ишлаб чиқариш режаси

Бино-иншоотлар ва ер майдонлари.

(Мавжуд, харид қилинадиган ёки ижарага олинадиган бино-иншоотлар ва ер майдонлари, шу жумладан ишлаб чиқариш объектлари, омборлар ва маъмурий бўлинмалар, уларнинг жойлашуви)

Инфратузилма ва коммуникациялар.

(Транспорт ва алоқа, електроэнергия, сув ва иссиқлик таъминоти, канализация ва бошқалар)

Зарур (ёки мавжуд) асбоб-ускуналар (тавсифи, қуввати ва қиймати), асосий хом ашё ва материаллар ҳамда уларни етказиб берувчилар.

Ишлаб чиқариш жараёнининг тавсифи.

(Хом ашё ва материалларни харид қилишдан бошлаб, тайёр маҳсулотни сотишгача бўлган технологик жараённинг босқичлари ва хусусиятлари тавсифи, маҳсулот бирлигини ишлаб чиқариш учун сарфланадиган хом ашё, материаллар ва энергия ресурслари, жами ишлаб чиқариладиган маҳсулот миқдори)

Ишлаб чиқаришнинг экология ва меҳнат хавфсизлиги талабларига жавоб бериши.

Бошқа зарур маълумотлар.

Ташкилий тузилма ва ходимлар

Корхонанинг ташкилий тузилмаси (*бўлинмалари*) ва “бошқарув-бўйсунув” тизими.

Бошқарув таркиби аъзолари (исми-шарифи, телефон рақами, электрон почтаси ва ҳар бирининг қисқача таржимаи ҳоли) ва уларнинг лавозим мажбуриятлари.

Ишлаб чиқариш персонали, уларнинг вазифаси ва малакаси.

Қўшимча жалб этиладиган мутахассислар (*ёки мавсумий ишчилар*).

Ходимларни рағбатлантириш ва малакасини ошириш.

Бошқа зарур маълумотлар.

Таваккалчиликлар таҳлили

Корхона фаолияти давомида дуч келиниши мумкин бўлган:

- тижорат таваккалчиликлари;

(турли сабабларга кўра маҳсулотга талабнинг пасайиши, янги рақобатчиларнинг пайдо бўлиши, ҳамкорлар томонидан сифациз хом ашё, ускуналарнинг етказиб берилиши ёки уларнинг кечиктириб етказиб берилиши, материаллар ва эҳтиёт қисмларнинг, шунингдек ижара, транспорт, коммунал ва бошқа тўловларнинг қимматлашиши)

- молиявий таваккалчиликлар;

(дебитор қарздорликнинг ортиши, кредитлар бўйича фоиз ставкаларининг ёки солиқ ставкаларининг оширилиши, қонунчиликнинг ўзгариши, валюта курсларининг тебраниши ва бошқалар)

- ишлаб чиқариш таваккалчиликлари.

(ишчилар малакасининг етарли эмаслиги, яроқсиз маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши, зарур ускуна, сифат назоратининг мавжуд эмаслиги, ёнгин, иш жойидаги бахциз ҳодисаларга олиб келувчи техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилмаслик ва бошқалар)

Таваккалчиликлар юзага келадиган фаолият босқичлари ва таваккалчиликларнинг кўлами.

Таваккалчиликларни камайитириш ва уларнинг таъсирини юмшатиш бўйича чора-тадбирлар.

Молиявий режа

Лойиҳани молиялаштириш манбалари.

(Лойиҳа қиймати ва уни молиялаштириш манбалари, хусусан ўз маблағи, жалб этиладиган банк кредити (кредит шартлари, гаров таъминоти, кредитни қайтариш графиги) ёки инвестиция миқдори, уларни йўналтириш мақсадлари)

Ишлаб чиқариш ҳажми прогнози.

Ишлаб чиқариш харажатлари.

(Хом ашё ва материаллар, бошқарув ходимлари ва ишчиларнинг иш ҳақи, хизмат сафари, ижтимоий суғурта ажратмалари ва бошқа харажатлари бўйича тўловлар, ижара ва сотиш харажатлари (маҳсулотларни ташиш, маркетинг, реклама харажатлари ва бошқалар), кредитлар бўйича тўловлар ва ҳ.к.)

Товар (хизмат)лар таннархи ҳисоб-китоби.

Сотиш бўйича прогноз кўрсаткичлари.

Пул оқимлари ҳаракати прогнози.

Фойда ва зарарлар.

Молиявий баҳолашнинг оддий усуллари ёрдамида лойиҳанинг молиявий кўрсаткичлари таҳлили.

(Молиявий барқарорлик, тўловга қобилиятлилик, рентабеллик, лойиҳанинг соф келтирилган (жорий) қиймати кўрсаткичлари, қоплаш муддати ва бошқалар).

Прогноз кўрсаткичлари биринчи йил учун ойлар кесимида, иккинчи йил учун чорақлар – кесимида – ва – учинчи – йилдан – бошлаб – йиллар – кесимида – кўрсатилиши мақсадга мувофиқ.

Иловалар

Корхонага оид ҳужжатлар (давлат рўйхатидан ўтганлик тўғрисидаги гувоҳнома, таъсис ҳужжатлари ва бошқалар), зарур жадваллар, графиклар ва диаграммалар, жойлашув бўйича схемалар, мавжуд сертификатлар, лицензиялар ва дипломларнинг нусхалари, муҳим келишувлар ва шартномалар, мутахассислардан олинган хулосалар ва тавсиялар ҳамда бошқа зарур маълумотлар.